

Šimon Suk: Yu Guangzhongovo rané básnické dílo

Posudek oponentky diplomové práce

Diplomová práce Šimona Suka zpracovává dílo taiwanského básníka Yu Guanzhonga. Přestože Yu patří k jedné z nejvýznamnějších osobností taiwanské literatury druhé poloviny 20. století a počátky století 21., jeho dílo je doposud velmi málo zpracované a Šimon Suk předkládá svým způsobem průkopnickou studii.

Těžiště práce spočívá v analýze vzorku básní vybraného ho z rozsáhlého díla, včetně náročných formálních rozborů. Diplomant postupuje promyšleně, zahrnuje různé aspekty básnické formy a nebojí se ani rozboru rýmů a zvukového aspektu Yuovy poezie. V případě rýmů by stálo za zvážení vysvětlení problematiky rýmů v moderní poezii. Příklady jsou vhodně zvolené a argumentace přesvědčivá, snad jen u fragmentarizace textu označenou za důsledek inspirace moderními uměleckými směry se mi pouhý jeden příklad nezdá být dostačující (s. 52, 對不起了，漂亮的小姐，您). Také se mi nelíbí termín „vícestrofa čtyřverší“ pro básně o několika strofách, kdy každá strofa má podobu čtyřverší.

Vedle formálního rozboru se ve druhé části práce diplomant věnuje také rozboru tematickému, přičemž se zabývá tématem nostalgie a souvislostmi s básnickými vzory domácího i zahraničního původu. Oddělení formálního a tematického rozboru diplomant nechápe mechanicky, jak sám podotýká, formální a tematické aspekty se v konkrétních básních prolínají a úzce spolu souvisejí. V rozboru nostalgie oceňuji, že diplomant pracuje také s obecnou literárněvědnou literaturou zaměřenou na problematiku literární nostalgie.

Analýzám samotné poezie předchází shrnutí historického a biografického kontextu a širších souvislostí dějin taiwanské literatury. Adekvátně tématu diplomant shrnuje také klíčová témata dějin moderní čínské poezie. Pracuje s rozsáhlou a zásadní literaturou, z níž vybírá to, co je podstatné pro jeho vlastní přemýšlení o Yu Guanzhongově raném díle. V případě některých okrajových témat nejsou zvolené formulace dostatečně výstižné: tvrzení, že básníci začali „psát v duchu požadavků na literaturu, jak je formuloval Mao Zedong v Yan'anu“ (s. 19) je zavádějící uvažíme-li, že Maovy požadavky se proměnily v závazné dogma a základ kulturní politiky. (Označovat Ai Qinga Guo Moruaa za básníky socialistického realismu, jak diplomant uvádí podle Julie Lin, je sporné.) Výjimečně se objeví věta, která je zašmodrchaná a nakonec se autorovi vymkne z rukou, viz s. 18 - „Skromný návrh na reformu literatury... vyjmenoval „osm záležitostí, jichž by se měl moderní básník vyvarovat – většina z nich se týká buď užívání hovorového jazyka baihua 白話 na úkor jazyka wenyan 文言, nebo potřeby odstříhnout se od okovů tradiční čínské poezie.“

V závěru diplomant na základě argumentů získaných v předchozích analýzách přesvědčivě obhajuje svoji tezi o významu raného Yu Guanzhongova díla pro dějiny taiwanské poezie.

Práce je dobře rozvržená, má logickou strukturu a jednotlivé části jsou vyvážené. Je dobře formálně zvládnutá a psána pěkným stylem s minimem neobratností. Někdy se mi zdá, že sloveso „interpretovat“ je nadužíváno a ne vždy „sedí“. Označit synovskou oddanost xiao za „jeden ze základních pojmů konfucianismu“ (s. 64) je sice správné, ale v daném kontextu pojem ztrácí svůj vyhraněný význam a je to prostě láska dítěte k rodičům.

Názvy sbírek důsledně uváděné v překladu, bych doporučovala při prvním výskytu v textu doplnit v závorce o čínský originál.

Součástí práce jsou překlady náročných textů po významové stránce vesměs dobře zvládnuté. Jen výjimečně mám pochybnosti o věcné správnosti překladu: na s. 51 四川音, není zde yin spíš „výslovnost“ než „nápěv“? s. 64 臺北遠得有些美了 – lépe asi překládat: „nakonec, jak se Taipei stala vzdálenou, trochu zkrásněla“. Nepřesnosti se dále objevují v případě speciální terminologie v historickém úvodu: s. 32 - 僑委會 není „komise pro čínské záležitosti v zahraničí“, ale komise pro práci s komunitami zahraničních Číňanů; problematické překlady i u dalších byrokratických institucí; s. 37 印證生命 - znamená něco na způsob „přítakat životu“.

To vše jsou ale drobnosti, jaké se běžně vyskytují i u zavedených autorů. Co se však skutečně diplomantovi příliš nepodařilo, jsou stylistické experimenty v překladech. Mám na mysli hojné užívání nepřirozeného slovosledu, zejména kladení slovesa na závěr veršů. Rozumím, že diplomant chtěl ozvláštnit jazyk překladu a zdůraznit jeho básnický ráz a někdy se také možná pokoušel kopírovat rýmy. Tento postup však popírá plynulost a přirozenou melodičnost jazyka originálu, nehledě na to, že výsledek je z hlediska českého básnického jazyka spíše rozpačitý.

Celkově nicméně práci hodnotím jako velmi zdařilou a navzdory problematičnosti stylu překladů bez váhání navrhuji známku výborně.

Otázky:

1) Vzhledem k bohaté tradici klasického básnictví je překvapivé, že se diplomant, který m.j. tematizuje Yu Guanzhongův vztah k domácí tradici, ani okrajově nezmiňuje o praxi skládat básně v klasických formách rozšířené mezi čínskými intelektuály až do současnosti a o vztahu Yu Guanzhonga k ní. Prosím toto téma rozvést v diskusi.

2) Jak vypadají básně v originále - jsou psány svisle, nebo vodorovně?

Ve Vranově nad Dyjí, 7.5. 2023

Olga Lomová